

La Diputació de Barcelona, a través de la Xarxa de Parcs Naturals, gestiona amb els ajuntaments dotze espais naturals d'un alt valor paisatgístic, ecològic i cultural: Parc Natural del Montseny, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc del Montnegre i el Corredor, Parc del Garraf, Parc del Castell de Montesquiú, Parc d'Olèrdola, Parc del Foix, Parc de la Serralada de Marina, Parc de la Serralada Litoral, Espai Natural de les Guilleries-Savassona, Parc Agrari del Baix Llobregat i Parc de Collserola.

www.diba.cat/parcsn
www.diba.cat/parcsn/newsletter

ISBN: 978-84-9803-190-4

El Parc del Castell de Montesquiú

La Xara i el Pau i el castell màgic

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Espais Naturals
Xarxa de Parcs Naturals

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Espais Naturals
Xarxa de Parcs Naturals

Aquest llibre s'ha editat especialment dins del programa **Viu el Parc del Castell de Montesquiú** organitzat per l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona. Els exemplars d'aquesta edició s'han repartit entre els escolars de 5è de primària dels municipis del parc durant el període 2009-2011. D'aquest llibre s'ha fet un tiratge de 3.000 exemplars.

Primera edició
juny de 2009

© del text
Gonçal Luna

© de les il·lustracions
Susanna Campillo

© d'aquesta edició
Diputació de Barcelona

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia i el tractament informàtic, resta rigorosament prohibida sense l'autorització prèvia per escrit dels editors, i estarà sotmesa a les sancions establertes a la llei.

Direcció, coordinació i producció
a cura d'Editorial Mediterrània, SL
Guillem Tell, 15, entl. 1a
08006 Barcelona
Tel. 93 218 34 58
Fax 93 237 22 10
editorial@editorialmediterrania.cat
www.editorialmediterrania.cat

Disseny
Martí Abril

ISBN: 978-84-9803-190-4
DL: B-26.415-2009

Impressió
ALEU, SA
Zamora, 45, 08005 Barcelona

Imprès a Catalunya
Printed in Catalonia

Títols publicats:

1. El Parc del Garraf

La Xara i el Pau i l'àliga perdiguera

2. El Parc Natural del Montseny

La Xara i el Pau i la dona d'aigua

3. El Parc del Castell de Montesquiú

La Xara i el Pau i el castell màgic

El Parc del Castell de Montesquiú

La Xara i el Pau i el castell màgic

Text: Gonçal Luna

Il·lustracions: Susanna Campillo

Diputació
Barcelona

Àrea d'Espais Naturals
Xarxa de Parcs Naturals

Els misteriosos personatges de l'autocar

Mentre viatjaven dalt de l'autocar, camí del Parc del Castell de Montesquiú, la Xara i el Pau no podien deixar de mirar-se aquells personatges tan estranys que seien just davant seu.

I això que les vistes que oferien les finestres del vehicle eren espectaculars. Feia només uns moments, per exemple, quan eren a prop de Vidrà i de Santa Maria de Besora, havien pogut admirar el magnífic santuari de Bellmunt, encimbellat a la muntanya, com aquells castells encantats i misteriosos que surten a les pel·lícules de terror.

Però la Xara i, sobretot, el Pau l'única cosa que veien eren aquells personatges tan peculiars de l'autocar.

Un d'ells portava un barret de copa alta passat de moda, per sota del qual li creixia una llarga cabellera canosa que li queia sobre les espatlles. Duia unes ulleres gruixudes de pasta i ensenyava

unes dents amples que recordaven les d'un conill. Portava armilla i una camisa vermella com la sang. La seva companya, pèl-roja, parlotejava, gesticulava i ficava cullerada en les converses dels altres passatgers de l'autocar sense cap vergonya. Potser no era tan extravagant com el seu company, si no fos per un detall: una americana molt elegant... de color verd festuc amb llunes taronges.

—Jo, si me'ls trobo de nit al mig del bosc, em poso a córrer i no hi ha qui m'atrapí! —va dir el Pau.

—Tampoc no exageris, Pau —va contestar la Xara, que també se'ls mirava encuriósida, però més per la pinta estrofolària que no pas perquè li fessin basarda.

Però, de fet, ni la Xara ni el Pau sabien que no trigarien gaire a tornar-los a trobar...

Bufecs esgarrifosos

El Pau i la Xara havien preparat l'excursió minuciosament. Durant caps de setmana i més caps de setmana, havien estudiat amb detall els mapes de la regió i havien consultat les guies de l'espai natural. I, finalment, van decidir que entrarien al Parc per la serra dels Bufadors.

De fet, cap guia no recomanava aquesta entrada. Més aviat era que el nom els havia fet gràcia. I per què no?

El paisatge dels Bufadors tenia un toc màgic. Després de caminar una bona estona per la pista forestal, van arribar a un indret estrany, una escletxa que s'obria al bell mig de la roca, com en aquell conte d'«Alí Babà i els quaranta lladres».

—Obre't, oh Sèsam —va cridar el Pau, mentre s'agenollava cerimoniosament a terra i feia reverències.

Però la primera que es va atrevir a entrar, com sempre, va ser la Xara. Va ser com accedir a un altre món. En travessar aquella porta es van trobar en un passadís natural estret, encaixonat entre les altes parets verticals de la serra, cobertes de molsa. El terra estava encatifat de fulles seques de faig i de roure, que cruixien a cada passa. L'ambient era humit i un xic misteriós. El verdet molsós ho cobria tot, les pedres, els troncs, les branques caigudes. Poc després van trobar uns

forats a les roques. Alguns semblaven ben bé coves, però no es van atrevir a ficar-s'hi.

De sobte, van sentir allò. Primer, va ser com una ràfega de vent que sortia directament de les pedres i que se'ls enganxava a la cara. Era un aire fred i boirós. I després, sobretot, aquells xiulets esfereïdors, com sortits del fons de la terra...

Uuuuuuu! Uuuuuuuuuuu!

Llegendes de fantasmes

Fosquejava, i la Xara i el Pau, esbalaïts pels esdeveniments, van marxar a corre-cuita d'aquell món de somni, i van córrer muntanya avall a buscar refugi. No es volien pas quedar a dormir en aquell bosc. Ni de broma!

Al lluny, hi van distingir llum, i s'hi van encaminar.

Era una masia. En arribar, van fer anar el picaporta i els va sortir a rebre el fill de la casa, l'Eudald, que els va convidar a quedar-s'hi. La Xara i el Pau li ho van agrair. Estaven esgotats i tenien ganes de descansar.

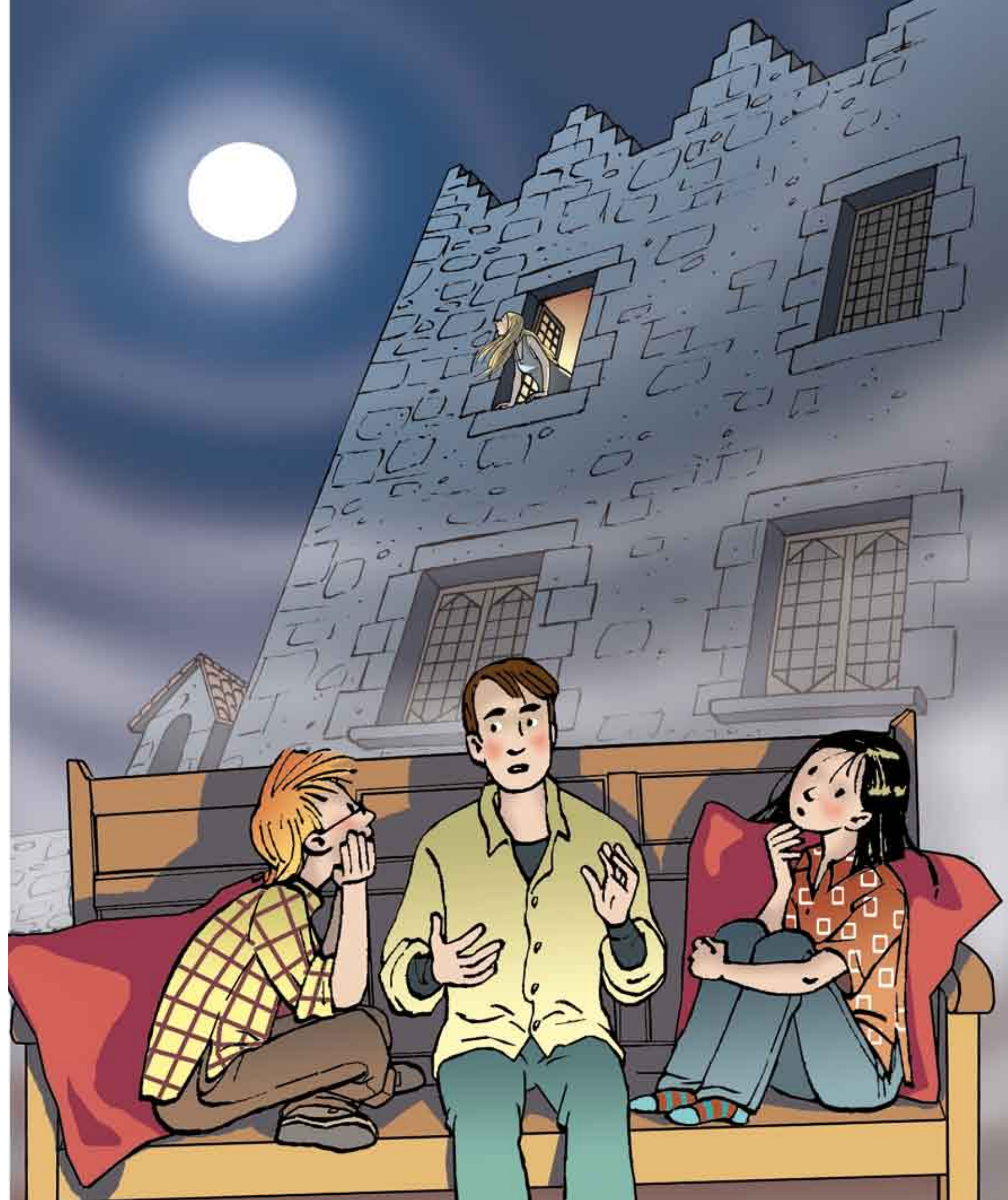
Després de servir-los un bon sopar, i asseguts al davant de la llar de foc, l'Eudald es va preparar per explicar-los el misteri dels xiulets.

—No patiu! No sou els primers que us atemoriu. La serra es diu precisament així, dels Bufadors, perquè l'aire s'escola entre les pedres i després surt bufant amb tota la força i fa aquestes xiuladisses esgarrifoses. Però, és clar, és que aquest és un país de misteris... També hi ha la llegenda del castell de Montesquiú...

—Això, el castell —va saltar el Pau—. Demà precisament volíem anar a visitar-lo.

—Doncs diu que hi corren estranys personatges..., potser fantasmes —va assegurar l'Eudald—. També hi ha la rondalla que parla d'una marquesa que vivia solitària al castell i que, com que se sentia abandonada per tothom, es va llançar per la finestra. Des d'aleshores, alguna nit d'estiu es pot sentir per tota la comarca el crit que la desgraciada va fer en caure...

Al Pau li van venir esgarrifances.

Una passejada si fa no fa tranquil·la

A trenc d'alba, la Xara i el Pau van sortir del sac de dormir i es van alçar de bursada. Feia calor i la llum era brillant. L'Eudald s'havia ofert a ensenyar-los el parc, aprofitant que havia de fer algunes feines als camps de la família i, després, anar a mercat.

—Goita, he d'anar a collir els carbassons i els tomàquets, que els he de baixar a vendre a Montesquiú, a Sora i a Sant Quirze. Algunes masies encara fem collita. Diu que al tombant del segle xx aquestes muntanyes eren una bullícia, tothom anava amunt i avall. Però això jo no ho he vist, perquè ja en aquell temps molta gent va baixar a treballar a les colònies tèxtils del Ter i a les fàbriques. El que sí que trobareu encara per aquí són vaques, xais i prats de pastura.

Camina que caminaràs, van fer cap a l'ermita de Sant Moí.

—A banda del castell, Sant Moí és una de les joies que tenim al parc. És una esglésiola molt petita, però té més de mil anys.

Com que començava a fer força calor, l'Eudald va prendre un camí que s'endinsava en un bosc de roures. El sol s'escolava entre les fulles i se sentien cantar les mallerengues i els pinsans. Després van travessar la riera de les Dous i, en passar a l'obaga de la muntanya, la roureda va ser substituïda per una pineda de pi roig. Un esquirol saltava de branca en branca, perseguit per una fagina. En arribar a una cruïlla de camins, l'Eudald es va acomiadar dels nois.

—Si continueu tot dret, fareu cap al castell —els va dir—; si de cas, quan hi passeu, atureu-vos a beure aigua a la font Codineta.

No havien passat ni cinc minuts quan, de sobte, el Pau va veure entre els pins el barret de copa alta del ganàpia de l'autocar, i van sentir la riallada sorneguera de la seva companya, que amb aquella americana llampant semblava ben bé una ocellota de mal averany.

—Són ells —va dir el noi—, el senyor Copalta i la senyora Pistatxa.

L'udol de la marquesa

—No ens portaran res de bo, aquests dos, ja ho veuràs —va dir el Pau, desconfiat.

En canvi, la Xara es deixava de preocupacions, perquè ja arribaven al castell de Montesquiú i les vistes feien badar. Enmig dels jardins i d'una arbreda densa i fosca, el castell impressionava. Era una construcció quadrada, sòlida com un bloc de pedra d'una peça, amb l'aparença d'un gran casalot. Les parets, amb finestres molt petites, acabaven en els típics merlets dels castells medievals.

Feia molta calor. No corria gota d'aire. La tranquil·litat era absoluta. La Xara i el Pau van seure a mirar el castell. Gairebé els feia venir son. Només se sentia el brunzit dels insectes. Bzzzz, bzzzz, bzzzz.

De sobte. El van sentir de sobte. Un crit. Espantós. Horrible. Feréstec. Un crit de dona, horripilant. Ben bé com si a algú li acabessin de llevar la vida. Un lament que els va esquinçar l'ànima.

—És el crit de la marquesa, segur— va dir el Pau.

Encara que també estava impressionada per aquell udol horrorós que acabaven de sentir, la Xara, pragmàtica com era, el va tallar:

—Au, va, Pau, això no té sentit. Anem a esbrinar-ho.

Es van apropar al castell i van veure un cartell que penjava de la porta:

VISITA GUIADA AL CASTELL. AUDIOVISUAL
«Temps d'història i misteri»
(...i fantasmes de tota mena)

Van comprar dues entrades.

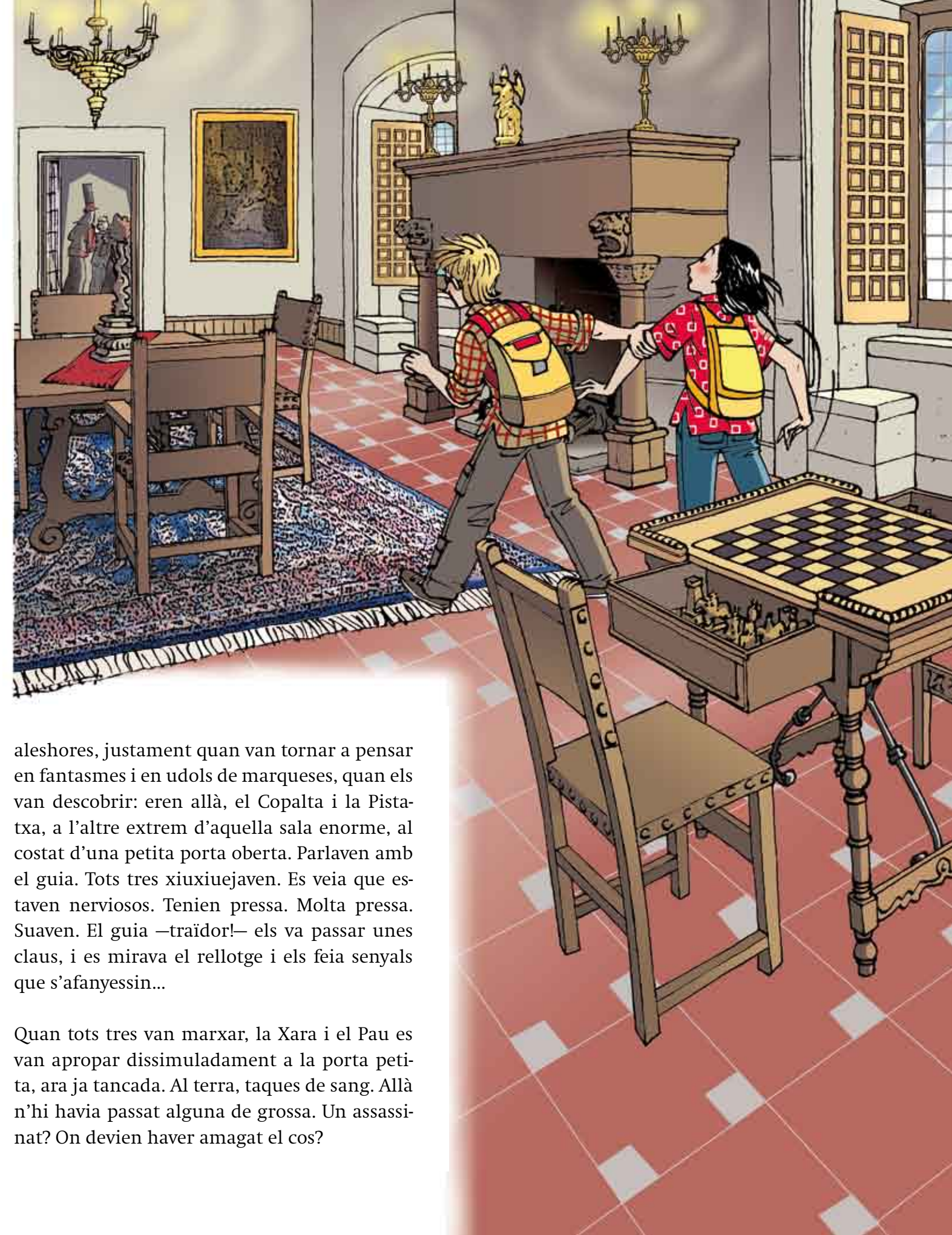
Assassinat al castell?

La idea era agosarada. La Xara i el Pau volien descobrir tant sí com no qui havia proferit aquell crit inhumà. Ja havien fugit com conills de la xiuladissa dels Bufadors, aquest cop s'enfrontarien a la veritat.

El guia els acompanyava de sala en sala. Era un home prim, rialler i amable, amb una barba blanca i espessa:

—Diu que el castell té el seu origen en una torre de guàrdia que va fer edificar el comte Guifré I el Pilós... Al segle XIV es converteix en una casa fortificada, habitada per Arnau Guillem de Besora... Tres segles més tard, Lluís Descatllar amplia i ennobleix el casal i construeix la capella... Ja al segle XX, Emili Juncadella dóna al casal l'aparença de castell i fa els jardins actuals.

Realment, la casa era una meravella: les escales i els arcs de pedra, les sales magnífiques amb mobles luxosos, les llars de fusta treballades, i els sostres enteixinats —això es referia, segons el guia, a aquells dibuixos geomètrics que feien les bigues del sostre—, la capella amb rajoles decorades. La Xara i el Pau s'ho miraven ben embadalits. Tot plegat, efectivament, era una meravella. Però també una mica lúgubre, semblava que hi havien viscut esperits. Va ser

aleshores, justament quan van tornar a pensar en fantasmes i en udols de marqueses, quan els van descobrir: eren allà, el Copalta i la Pistatxa, a l'altre extrem d'aquella sala enorme, al costat d'una petita porta oberta. Parlaven amb el guia. Tots tres xiuxiuejaven. Es veia que estaven nerviosos. Tenien pressa. Molta pressa. Suaven. El guia —traïdor!— els va passar unes claus, i es mirava el rellotge i els feia senyals que s'afanyessin...

Quan tots tres van marxar, la Xara i el Pau es van apropar dissimuladament a la porta petita, ara ja tancada. Al terra, taques de sang. Allà n'hi havia passat alguna de grossa. Un assassinat? On devien haver amagat el cos?

Abracadabra

Encara que al Pau no li feia gaire gràcia, la Xara estava decidida: esperarien amagats als arbustos del jardí i, quan sortissin, els plantarien cara i els farien preguntes. I si no, ja trucarien a la policia. Que fos el que Déu volgués!

Almenys, estarien acompanyats. Curiosament, havia començat a aparèixer gent i més gent pels jardins del castell.

De sobte, van aparèixer. Tots tres: el Copalta, la Pistatxa i el guia. La Xara i el Pau van sortir dels arbustos i s'hi van dirigir, decidits a tallar-los el pas.

—Ep, nois, no enredeu —va saltar el guia—, que els mags han de començar la seva funció ara mateix. Només ha faltat que el Joan, el mag, piqués amb el martell un dit a la Joana, la seva ajudant, quan estaven preparant una caixa per al truc de màgia de la desaparició.

—El Copalta i la Pistatxa són dos mags! —va cridar el Pau.

—Ah, mira! Copalta i Pistatxa —va dir el mag Joan—. Sona bé. Els podríem fer servir com a noms artístics.

El guia va continuar l'explicació:

—Hem hagut d'anar corrents al metge, i hem tret taques de sang fins i tot de les parets. Oh!, i l'udol que ha fet la Joana. Ves! Ben bé ha semblat el crit de la llegenda de la marquesa!

Quina ficada de peus a la galleda! Quina rellicada! Ni fantasmes, ni marqueses, ni assassinats, ni res de res. Tot havien estat imaginacions lligades al voltant d'un munt de malentesos.

Encara desconcertats, i un xic avergonyits, el Pau i la Xara van seure per gaudir de l'espectacle de màgia. Encara sort que, entre el públic assistent, van retrobar el seu amic que tornava de mercat, i això els va animar una mica:

—Eudald!

El castell màgic

—Cada any, al castell de Montesquiú, fan un munt d'espectacles dins del programa Viu el Parc —els va dir l'Eudald—, i jo hi vinc sempre que puc. Aquesta és la Trobada de mags, però també hi ha un ral·li fotogràfic, ballarugues, tallers, mostres d'art, recitals de poesia... Ah!, i també hi venim amb l'escola, fem una passejada i ens reparteixen un conte!

El Joan Copalta va fer una quantitat de trucs de cartes. Era un as fent aquesta mena de trucs. Però ara venia el plat fort: la desaparició. El màgic va demanar voluntaris i, com que no s'oferia ningú, la Joana Pistatxa, amb l'americana llampant

i el dit embenat, va baixar entre el públic a escollir algú.

Amb només una mirada i un somriure, la Xara i l'Eudald ho van tenir clar: farien sortir el Pau.

La maga Pistatxa s'apropava cap on eren els nois, i la Xara va alçar la mà...

—Aquí, maga, aquí hi ha un noi que voldria desaparèixer...

Però el cas era que el Pau ja havia desaparegut...
...amagat sota la cadira.